

บันทึก

เรื่อง สถานภาพการเป็นกรรมการผู้แทนพนักงานในคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์
(องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย)

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ รส ๐๒๑๓/๙๐๘ ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้มีคำสั่ง ที่ ๑๐/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๔๑ แต่งตั้งคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ จำนวน ๒๑ คน ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่ง ๖ คน กรรมการผู้แทนฝ่ายบริหาร ๕ คน กรรมการผู้แทนพนักงาน ๕ คน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ คน โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๔๑ เป็นต้นไป และมีนายบุญจันทร์ เจริญรัมย์ นายกสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการผู้แทนพนักงานด้วย

ต่อมาองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) ได้มีคำสั่ง ที่ ๙๐/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ ไล่นายบุญจันทร์ฯ ออกจากงานตั้งแต่วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ ฐานขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา ละทิ้งหน้าที่ และผิดวินัยตามข้อบังคับของ อ.ส.ค. ซึ่งนายบุญจันทร์ฯ ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ อ.ส.ค. ขอให้พิจารณารับกลับเข้าทำงานตามเดิม ขณะนี้เรื่องอยู่ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการ อ.ส.ค. กรณีดังกล่าวจึงทำให้เกิดปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับสถานภาพการเป็นกรรมการผู้แทนพนักงานในคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เนื่องจากนายบุญจันทร์ฯ เห็นว่า ตนยังคงมีคุณสมบัติในการเป็นกรรมการผู้แทนพนักงานในคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เพราะมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งกรรมการไว้ ๖ กรณี เท่านั้น โดยมีได้กำหนดกรณีการขาดคุณสมบัติจากการเป็นพนักงานของกรรมการว่าต้องพ้นจากตำแหน่งด้วย ซึ่งผลการพิจารณาของ อ.ส.ค. อาจรับกลับเข้าเป็นพนักงานได้ตามเดิม

กรณีดังกล่าว กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เห็นว่า มาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ฯ ได้บัญญัติว่า ผู้แทนพนักงานตามวรรคหนึ่งให้นายกสมาคมคัดเลือกกันเองและเสนอชื่อให้รัฐมนตรีแต่งตั้ง จะเห็นว่าคุณสมบัติของผู้แทนพนักงานต้องเป็นนายกสมาคมฯ เมื่อนายบุญจันทร์ฯ ถูกไล่ออกจากงานจึงไม่ได้เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจแล้ว ย่อมพ้นจากการเป็นสมาชิกสมาคมฯ และนายกสมาคมฯ จึงทำให้ขาดคุณสมบัติในการเป็นผู้แทนพนักงานในคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ตั้งแต่วันที่ถูกลี้ออกจากงาน แม้ผลการอุทธรณ์ของนายบุญจันทร์ฯ ในภายหลังให้กลับเข้าทำงานเป็นพนักงานก็ตาม ก็ไม่มีผลให้นายบุญจันทร์ฯ กลับคืนสภาพการเป็นสมาชิกสมาคมฯ และนายกสมาคมฯ รวมทั้งกรรมการผู้แทนพนักงานในคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ด้วย จึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับสถานภาพการเป็นกรรมการผู้แทนพนักงานในคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ของนายบุญ

จันทร์ฯ ว่ายังคงมีอยู่หรือไม่ เมื่อ อ.ส.ค.ได้มีคำสั่งไล่ออกแล้ว และหากผลการพิจารณาอุทธรณ์ของ อ.ส.ค.ให้นายบุญจันทร์ฯกลับเข้าทำงานตามเดิมจะพิจารณาอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม (สำนักงานปลัดกระทรวง) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) ได้มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งให้นายบุญจันทร์ เจริญรัมย์ ออกจากงาน และมีคำสั่งพักงานนายบุญจันทร์ฯแทนเพื่อพิจารณาลงโทษทางวินัยต่อไป แต่อย่างไรก็ดี กระทรวงแรงงานได้ชี้แจงว่า กรณีปัญหาเช่นเดียวกับกรณีนายบุญจันทร์ฯมีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งทำให้มีปัญหาในการพิจารณาสถานภาพการเป็นกรรมการผู้แทนพนักงานดังกล่าว ดังนั้น กระทรวงแรงงานจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหานี้เป็นกรณีทั่วไป เพื่อเป็นบรรทัดฐานสำหรับการพิจารณาของกระทรวงแรงงานต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม (สำนักงานปลัดกระทรวง) แล้ว มีความเห็น ดังนี้

๑. กรณีกรรมการผู้แทนพนักงานในคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์พ้นจากการเป็นพนักงาน จะถือว่าพ้นจากการเป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ด้วยหรือไม่ นั้น เห็นว่า แม้มาตรา ๘^๑ แห่งพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ จะมีได้บัญญัติถึงเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์เพราะพ้นจากการเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจไว้ก็ตาม แต่หากพิจารณาถึงที่มาของกรรมการผู้แทนพนักงานในคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ตามมาตรา ๖^๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้แล้ว จะเห็นได้ว่า ผู้ซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งเป็น

^๑ มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๗ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย
(๒) ลาออก
(๓) รัฐมนตรีให้ออกเพราะมีการกระทำอันเป็นการต้องห้ามหรือมีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือ
(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์” ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมแรงงาน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากฝ่ายบริหารห้าคน ผู้แทนพนักงานห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิห้าคนและให้หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ

กรรมการผู้แทนพนักงานจะต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งนายกของสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจซึ่งนายกของสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจด้วยกันคัดเลือกขึ้นมา ดังนั้น การเป็นนายกของสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจจึงเป็นคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้แทนพนักงานในคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์

สำหรับตำแหน่งนายกของสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจเป็นตำแหน่งหนึ่งในกรรมการสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งตามมาตรา ๓๕^๓ แห่งพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้กำหนดว่า ผู้ซึ่งจะเป็นกรรมการสมาคมฯได้จะต้องเป็นสมาชิกของสมาคมฯเท่านั้น และมาตรา ๓๐^๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ยังกำหนดไว้ด้วยว่าผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจใด จะต้องเป็นพนักงานในรัฐวิสาหกิจนั้นด้วย ดังนั้น หากพ้นจากการเป็นพนักงานของรัฐวิสาหกิจแล้ว จึงเท่ากับว่า ผู้นั้นพ้นจากการเป็นสมาชิกสมาคมฯ กรรมการและนายกของสมาคมฯไปด้วย ตามมาตรา ๓๒^๕ แห่งพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ ฉะนั้น เมื่อบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้แทนพนักงานในคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์พ้นจากการเป็นพนักงานของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นผลให้พ้นจากการเป็นนายกสมาคมฯ อันเป็นคุณสมบัติของการเป็นกรรมการผู้แทนพนักงาน บุคคลผู้นั้นจึงต้องพ้นจากการเป็นกรรมการผู้แทนพนักงานในคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ตั้งแต่วันที่พ้นจากการเป็นพนักงานเป็นต้นไป

๒. กรณีบุคคลตาม ๑. ได้อุทธรณ์คำสั่งให้ออกจากพนักงานและผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้กลับเข้าทำงานเป็นพนักงานตามเดิม สถานภาพการเป็นกรรมการผู้แทนพนักงานในคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์จะเป็นอย่างไร นั้น เห็นว่า การยื่นอุทธรณ์เพื่อขอให้พิจารณารับกลับเข้าทำงานเป็นพนักงานตามเดิมเป็นเพียงสิทธิอุทธรณ์ที่รัฐวิสาหกิจกำหนดให้บุคคลซึ่งรัฐวิสาหกิจมีคำสั่งให้ออกจากงานสามารถจะกระทำได้ เมื่อเห็นว่าตนถูกลงโทษไม่เป็นธรรม เช่น ตามที่ อ.ส.ค.กำหนดไว้ในข้อ ๗๘^๖ แห่งข้อบังคับ อ.ส.ค. ว่าด้วยการพนักงาน พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นต้น สถานภาพการเป็นพนักงานของบุคคลนั้นจะมีขึ้นใหม่ตั้งแต่วันที่รัฐวิสาหกิจนั้น ได้มีคำสั่งรับ

สัมพันธ์เป็นกรรมการและเลขานุการ

ผู้แทนพนักงานตามวรรคหนึ่ง ให้นายกของสมาคมคัดเลือกกันเองและเสนอรายชื่อให้รัฐมนตรีเพื่อแต่งตั้ง

^๓ มาตรา ๓๕ ผู้ซึ่งจะได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งเป็นกรรมการสมาคมหรืออนุกรรมการสมาคมตามมาตรา ๓๔ ต้องเป็นสมาชิกของสมาคมนั้นและไม่ใช่ผู้ซึ่งนายทะเบียนสั่งให้ออกจากตำแหน่งกรรมการสมาคมภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนสั่งให้ออกจากตำแหน่ง

^๔ มาตรา ๓๐ ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสมาคมในรัฐวิสาหกิจใด จะต้องเป็นพนักงานในรัฐวิสาหกิจนั้น และต้องไม่เป็นสมาชิกของสหภาพแรงงานใด ๆ

^๕ มาตรา ๓๒ สมาชิกภาพของสมาชิกสมาคมสิ้นสุดลงเมื่อ ตาย ลาออก ที่ประชุมใหญ่ให้ออก ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๐ หรือมีเหตุอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับของสมาคม

^๖ ข้อ ๗๘ ในกรณีผู้ปฏิบัติงานเห็นว่าตนถูกลงโทษโดยไม่เป็นธรรมให้ผู้ปฏิบัติงานผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาระดับสูงขึ้นไปอีกหนึ่งชั้นได้

ในกรณีผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษเป็นผู้อำนวยการ ให้อุทธรณ์ต่อประธานกรรมการ

กลับเข้าทำงานเป็นพนักงานเป็นต้นไป ซึ่งมีได้มีผลให้กลับมาเป็นกรรมการผู้แทนพนักงานในคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ได้อีก เนื่องจากในวันที่บุคคลดังกล่าวได้รับคำสั่งจากรัฐวิสาหกิจให้พ้นจากการเป็นพนักงานนั้นได้ขาดคุณสมบัติในการเป็นกรรมการผู้แทนพนักงานไปแล้ว กล่าวคือ มิได้ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจ และได้เป็นสมาชิกของสมาคมฯ แล้ว ดังนั้น การที่บุคคลดังกล่าวจะกลับมาเป็นกรรมการผู้แทนพนักงานในคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์อีกนั้น ก็จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยจะต้องเป็นสมาชิกสมาคมฯ ดำรงตำแหน่งนายกของสมาคมฯ และได้รับการคัดเลือกจากนายกของสมาคมฯ ทั้งหมด เพื่อได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีเพื่อเป็นกรรมการผู้แทนพนักงานต่อไป

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน
(นายอักษราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๔๒